

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Test 5

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „După biruința de la Războieni, sultanul se îndreaptă spre Suceava. Orașul fu ars, dar cetatea [...] a rezistat. Nici cetățile Hotin [...], Neamț [...] n-au putut fi luate. [...] Cât despre Chilia și Cetatea Albă, se pare că turcii nici n-au mai îndrăznit un asediu, deoarece puternica flotă pregătită în acest scop a fost distrusă de o furtună pe Marea Neagră. Prin urmare niciuna din cetățile însemnate ale Moldovei nu putuseră fi cucerite. [...] Sultanul, fără să fi realizat unul măcar din scopurile ce-și fixase, adică înlăturarea [domnitorului], supunerea țării și anexarea cetăților Chiliei și Cetății Albe, fu nevoit să dea semnul retragerii. Retragera a semănat mai mult cu o fugă, deoarece distanța până la Dunăre a fost parcursă în trei zile, iar o sumă de tunuri au fost abandonate, după cum ne arată o mărturie contemporană. O altă mărturie - cronica moldo-germană - afirma că Ștefan [cel Mare] a izbutit, după Războieni, să-și refacă oastea «ca la 16 000 de oameni» și că armata lui Mahomed a pierdut, în timpul retragerii, «mulți luptători». [...] După retragerea armatei turcești, Ștefan, pe de o parte, oastea ungară, care ajunsese prea târziu spre a se mai lupta cu Mahomed, pe de alta, intrară în Țara Românească și izgoniră pe domnitorul Laiotă [Basarab], punând în locul lui pe Vlad Țepeș (16 noiembrie 1476).”

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

B. „Interesele țării îl determinau pe Mihai Viteazul să se desprindă de Imperiul Otoman și să se transforme [...] într-un susținător al ideii de luptă antiotomană. Domnul Țării Românești a aderat de aceea la «Liga Sfântă» [...]. În noiembrie 1594 a început lupta, atacând, mai întâi, turcii din București [...]; și-a extins apoi acțiunile războinice în vederea restabilirii hotarului Țării Românești pe Dunăre. Atacarea Giurgiului a fost urmată de distrugerea [...] Hârșovei și a Silistrei. [...] Concentrării de oști otomane în fortărețele de la Dunăre, Mihai Viteazul le-a răspuns printr-un atac simultan al principalelor întărituri: Brăila [...], Turtucaia și Nicopole.

La vestea înfrângerilor suferite, Poarta otomană a hotărât să lichideze focarul răzvrătirii de la nordul Dunării [...] și să readucă Țara Românească, a cărei pierdere începea să afecteze aprovizionarea Istanbulului, în sistemul economic otoman. [...] Ajunsă la Rusciuc, unde avea să stabilească planul de cucerire a Țării Românești, în oastea otomană au izbucnit nemulțumiri [...]. Domnul român a profitat de aceasta și a căutat să-i împiedice pe turci să treacă Dunărea; mai mult chiar, a atacat Nicopole pentru a sili oastea otomană să se disperseze.”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o cetate din Moldova, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la confruntările cu otomanii. **2 puncte**
3. Menționați câte un domn al Țării Românești la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că acțiunile domnitorului au consecințe negative pentru otomani în domeniul economic. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice referitoare la spațiul românesc, desfășurate în secolul al XIV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea – al XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Două zile mai târziu, Revoluția din 1848 izbucnea și la București. Gh. Bibescu a semnat «constituția», dar, speriat de plecarea din Capitală a consulului rus, a abdicat și a părăsit țara. Puterea a fost preluată de un guvern provizoriu, în care erau reprezentați atât revoluționarii moderați cât și cei radicali. Guvernul, sprijinit de populația Capitalei, a reușit să înfrângă tentativele forțelor conservatoare de a-l răsturna și a început aplicarea *Proclamației* de la Islaz. [...]

Poarta otomană privea cu neutralitate binevoitoare desfășurările din Țara Românească [...] Revoluționarii pașoptiști înțelegeau că, tot mai mult nominală, suzeranitatea otomană nu mai putea constitui un obstacol serios în calea progresului societății românești, ba mai mult, ea putea reprezenta un scut față de expansionismul rus, devenit cea mai mare primejdie pentru români. [...] Din nefericire pentru ei, Poarta nu era în măsură să ignore presiunile Rusiei, hotărâtă să nu tolereze, la frontierele ei, un focar revoluționar. La 28 iunie/10 iulie 1848, trupele rusești au intrat în Iași, iar la 19/31 iulie 1848 forțele otomane au pătruns în Țara Românească. În timp ce primele inspirau repulsie elementelor progresiste, ultimele au fost primite cu declarații de devotament față de puterea suzerană. Comandantul otoman, Soliman pașa, a fost înlocuit, la cererea rușilor, cu Fuad pașa, omul măsurilor dure. În cursul intrării trupelor otomane în București, un incident a dus la lupta din Dealul Spirii, în cursul căreia pompierii - dar și alte trupe - au opus, în ciuda inferiorității numerice, o dârză rezistență ocupanților (13/25 septembrie 1848). În Principatele dunărene, «ordinea» fusese restaurată prin intervenția ruso-turcă. [...]

În timp ce Moldova și Țara Românească, prin Convenția ruso-turcă de la Balta-Liman (19 aprilie/1 mai 1849) erau readuse sub un control riguros al celor două puteri, emigrația pașoptistă românească a desfășurat o intensă activitate, mai ales în Franța, pentru a edifica opinia publică și, îndeosebi, cercurile politice asupra situației Principatelor dunărene și a cerințelor lor.”

(Fl. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți documentul internațional din 1849, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnul Țării Românești și o acțiune desfășurată de acesta în 1848, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la guvernul revoluționar. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la atitudinea marilor puteri față de evenimentele din spațiul românesc desfășurate în 1848, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în secolul al XVIII-lea a contribuit la constituirea statului român modern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa și în România secolului al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două idei specifice democrației din Europa, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- precizarea unei Constituții adoptată în România Mare,
- menționarea a două asemănări între ideologiile totalitare din Europa Occidentală, în secolul al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizată în România în perioada 1948-1960;
- formularea unui punct de vedere referitor la Constituția României din 1965 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 5

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Suceava, Hotin, Neamț, Cetatea Albă, Chilia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *În noiembrie 1594 a început lupta, atacând, mai întâi, turcii din București, Mihai Viteazul a atacat Nicopole etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Vlad Țepeș/Laiotă Basarab, Mihai Viteazul **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
(3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: deoarece puternica flotă pregătită în acest scop a fost distrusă de o furtună pe Marea Neagră și efect: Cât despre Chilia și Cetatea Albă, se pare că turcii nici n-au mai îndrăznit un asediu SAU Cauză: deoarece distanța până la Dunăre a fost parcursă în trei zile, iar o sumă de tunuri au fost abandonate, după cum ne arată o mărturie contemporană și efect: Retragerea a semănat mai mult cu o fugă etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două fapte istorice referitoare la spațiul românesc, desfășurate în secolul al XIV-lea **(1px2=2p)**
Exemple: *bătălia de la Posada din 1330, constituirea statelor medievale românești extracarpatice, întemeierea Mitropoliei Ortodoxe din Țara Românească etc.*
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric menționat **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea – al XIII-lea
Exemple: *erau amenințate de expansiunea Ungariei, au conducători cu atribuții militare și administrative etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Convenția ruso-turcă/ Convenția de la Balta-Liman **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Gh. Bibescu
3 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de acesta în 1848
Exemple: *a semnat «constituția», a abdicat etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la guvernul revoluționar **(3px2=6p)**
Exemple: *puterea a fost preluată de un guvern provizoriu, Guvernul era sprijinit de populația Capitalei, guvernul a început aplicarea Proclamației de la Islaz etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la atitudinea marilor puteri față de evenimentele din spațiul românesc desfășurate în 1848
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Marile Puteri au intervenit prin acțiuni militare în spațiul românesc în contextul evenimentelor desfășurate în 1848. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *La 28 iunie/10 iulie, trupele rusești au intrat în Iași și la 19/31 iulie forțele otomane au pătruns în Țara Românească SAU Intervențiile Imperiul Otoman în Țara Românească au fost influențate de Rusia. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: Poarta nu era în măsură să ignore presiunile Rusiei, hotărâtă să nu tolereze, la frontierele ei, un focar revoluționar și Comandantul otoman, Soliman pașa, a fost înlocuit, la cererea rușilor, cu Fuad pașa, omul măsurilor dure etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.*
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** memoriul boierilor români prezentat în Congresul de la Focșani din 1772, memoriul boierilor români prezentat în Congresul de la Șistov din 1791 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **Câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două idei specifice democrației din Europa, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** respectarea principiului separării puterilor în stat, pluralismul politic, respectarea drepturilor omului) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru precizarea oricărei Constituții adoptată în România Mare (**de exemplu:** Constituția din 1923, Constituția din 1938)
- **Câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două asemănări între ideologiile totalitare din Europa Occidentală, în secolul al XX-lea (**de exemplu:** caracterul antiliberal, caracterul naționalist, susțin ideea expansiunii teritoriale **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru menționarea oricărei practici politice totalitare utilizată în România în perioada 1948-1960 (**de exemplu:** represiunea politică, cenzura, adoptarea Constituției din 1948/1952 **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea practicii politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la practica politică
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la Constituția României din 1965 (**de exemplu:** Constituția din 1965 a dus la consolidarea regimului totalitar din România, Constituția din 1965 a reflectat schimbările apărute în cadrul vieții politice din România. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**